

Svar till Inga-Lisa Sangregorio:

Din analys är enkelspårig!

I likhet med det mesta som skrivits om min bok *Testiklarnas herravälde* finns det en hel del jag skulle vilja säga om Inga-Lisa Sangregorios recension i *Kvinnobulletinen* nr 5/86, men av flera skäl nöjer jag mig med att ta upp det hon skriver om "bristen på källhänvisningar" och "den ibland försåtliga referattekniken".

När jag stod inför frågan om hur jag skulle dokumentera mina påståenden i *Testiklarnas herravälde* hade jag, som jag då såg det, att välja mellan att ha en notapparat av den typ som finns i vetenskapliga avhandlingar dvs en not vid varje påstående som inte kan sägas vara allmän kunskap, och att sätta noter vid de påståenden som jag ansåg vara så "uppsedeväckande" att de krävde en källhänvisning.

Den första metoden valde jag bort som alltför arbetskrävande och tungrodd. Den andra metoden valde jag bort därför att vilka påståenden jag än valde att notbelägga så skulle det ändå finnas alltför många kvar som vore lika berättigade att få en källhänvisning. Ämnet är oerhört stort och den allmänna kunskapen om det är oerhört liten. Alltså valde jag en tredje väg: att ange titlarna på de verk jag refererat inuti texten, samt att dessutom ta upp dem i litteraturlistan. Hur förklarar jag då det faktum, att det dels finns böcker i litteraturlistan som inte nämns i texten och att det dels fattas refererade böcker i litteraturlistan? "Inte är det väl möjligt", frågar Inga-Lisa Sangregorio, "att hon inte läst dem, utan bygger på andrahandsframställningar av deras (alltså Sades, Freuds och Ellis) tankar?"

Varför inte lita på forskare?

Jo, det är möjligt. Huvudkällan till det idéhistoriska avsnittet om Sade är den norska idéhistorikern S E Fauske-

vågs Sade i surrealismen. Avsnittet om Ellis följer nästan ordagrant den engelska feministen Margaret Jacksons *Sexology and the social construction of male sexuality*, och därmed också amerikanen Paul Robinsons *The modernization of sex*, eftersom Jackson i hög grad bygger på dennes bok. Vad slutligen Freud beträffar så är det främst Kate Millets åsikter om den betydelse Freud haft för den "kontrarevolutionära ideologin" som jag återgivit, men jag stöder mig även på Kathleen Barrys (*Female Sexual Slavery*) och Robinsons analyser.

Sadeforskningen är enorm. Freudforskningen likaså. Varför skulle jag inte kunna lita på Fauskevågs gigantiska verk? Varför skulle jag inte kunna lita på Margaret Jackson, Kathleen Barry och Paul Robinson? Inte är det väl möjligt att Inga-Lisa Sangregorio kräver, att vi, för att kunna uttala oss om en tänkares åsikter, måste göra egen grundforskning/egna analyser av denne tänkares alla skrifter? Måste vi ställa det kravet, då måste vi också ge upp alla förhoppningar om att kunna skriva synteser och övergripande arbeten av den typ som *Testiklarnas herravälde* är ett exempel på. Min uppfattning är att vi måste kunna utnyttja och betrakta som tillförlitliga inte bara den forskning som gjorts om händelser och andra data, utan också den forskning som gjorts efter idéer och tankar. Det är bara om vi misstänker eller vet att forsknings-

resultaten inte är tillförlitliga, som vi måste göra om arbetet. Min bedömning av ovannämnda forskares arbeten är, att de är tillförlitliga. Den bedömningen får gälla tills någon visar motsatsen.

Mitt syfte med *Testiklarnas herravälde* har inte varit att undersöka vad exempelvis Freud "Verkligen" menat eller om och hur han förvanskats eller misstolkats. Syftet har varit att redovisa ursprunget till den sexualpolitik som vi alla känner igen. Även Inga-Lisa Sangregorio gör ju det. Då har jag nått mitt syfte.

Erkänner misstag

Jag är dock villig att erkänna att jag gjort en stor och oförlätlig miss. Jag har inte tillräckligt tydligt redovisat vilka forskare jag bygger på i de fall jag inte gjort egna referat. Exempelvis har jag bara vid något enstaka tillfälle nämnt Fauskevågs namn och jag har inte nämnt Margaret Jackson och Paul Robinson alls i avsnittet om Hayelock Ellis (*Kärlekskonst är krigskonst*). Detta utelämnande av namn och titlar har inte skett i något försåtligt eller bedrägligt syfte utan de hänger ihop med det som Inga-Lisa Sangregorio påpekar, nämligen att jag i litteraturlistan har med "en mängd böcker som aldrig nämns i texten" exempelvis Germaine Greers *Sexualitet och öde*. Till den typen av böcker hör också ovannämnda skrifter av Margaret Jackson och Paul Robinson samt exempelvis också Sheila Jeffreys' "Free from all uninvited

touch of man": *women's campaigns around sexuality, 1880-1914*, liksom hennes *Sex reform and anti-feminism in the 1920s*. Jacksons och Jeffreys skrifter, som för övrigt snart kommer i svensk översättning på det feministiska förlaget ACCA, utgör mitt allra viktigaste stöd. Det är dem jag syftar på när jag skriver: "Vår och min tacksamhetsskuld till amerikanska och engelska feminister är övermåttan stor. Först när jag fick i min hand deras bekräftelse på teorier som jag länge haft och på sådant som jag sett i mitt eget material fick jag kraft att skriva boken på det sätt jag gjort." (s 306) Varför är då inte dessa böcker nämnda inne i texten utan bara upptagna på litteraturlistan?

Den framställning som jag gjort bygger helt enkelt på större och mindre uppgifter som jag plockat ur en mängd böcker, broschyrer, tidningar och tidskrifter. Detta gäller även de referat av texter som andra forskare gjort. Eftersom jag valde att inte ha någon notapparat nöjde jag mig med att ta upp skrifterna i litteraturlistan. Att nämna alla titlar inne i den löpande texten skulle ha varit alltför krångligt och utrymmeskrävande. Principen (dålig eller ej) har varit att i de fall jag själv refererat en originaltext så har titeln angivits. Så är exempelvis fallet med Sades uppsats *Fransmän, ännu en kraftanstängning om ni vill bli republikaner*. Den bok som villken denna uppsats ingår finns på litteraturlistan (s 321,

Mitt syfte med Testiklarnas herravälde har inte varit att undersöka vad Freud "verkligen" menat, utan att redovisa ursprunget till den sexualpolitik vi alla känner till, skriver Hjärdís Levin i sitt svar till Inga-Lisa Sangregorio. Bilden är hämtad ur "Freud för nybörjare" (Bokomotiv, 1980).

högst upp). Den har titeln **Markis de Sade i urval av Per Magnus Kjellström**. Dessutom har jag även tagit upp en del böcker, som jag visserligen inte bygger särskilt mycket på, men som jag ändå bedömt som intressanta att läsa för den som vill fördjupa sig i ämnet. Allt detta borde naturligtvis ha angivits tydligt och klart. Det är jag den första att erkänna. Att därtill några titlar helt enkelt tappats bort på listan får väl räknas till det mänskliga faktorns svagheter.

Vilka "försåtliga antydningar"?

Angående det som dock "irriterar" Inga-Lisa Sangregorio "mest", nämligen det hon kallar "de försåtliga antydningar som bygger på principen om "guilt by association" så måste jag ärligt tillstå att jag inte begriper vad hon menar, eller vad hon vill säga med den kritiken. Risken är därmed stor

för att inte heller Kvinnobulletinens läsare begriper det. Jag förstår exempelvis inte vilken "försåtlig antydning" det ligger i det här påståendet av mig om Havelock Ellis: "Att han tillåter preventivmedel och abort är fullt förenligt med de rasteorier som inte heller han var främmande för."

Den som läst boken ordentligt, och det bör ju Inga-Lisa Sangregorio ha gjort, kan väl knappast ha undgått vetskapen om att både preventivmedel och abort kunde accepteras i rashygieniskt eller snarare rasistiskt syfte, av folk som annars förkastade sådana medel och metoder. Det fanns nämligen något som kallas "negativ rashygien" och den gick ut på att minska den "undermåliga" befolkningens fortplantning med hjälp av preventivmedel, abort och sterilisering. Att befrämja de "bättre" fortplantning kalla-

des "positiv rashygien". För dem som vet något lite om nazismens rasistiska förhistoria bör inte mitt ovan citerade påstående om Ellis vara särskilt "uppseendeväckande" eller "försåtligt". Vår egen Ellen Key, som på många punkter var överens med Ellis, och många med henne, hade en uppfattning liknande hans angående preventivmedlen. Sådana borde användas endast i rashygienskt syfte, ansåg de. Detta gjordes ingen hemlighet av. Resonemanget fördes fullt öppet och fördomsfritt. Det var först efter 1945 som det verkliga blev fullt att prata i de termerna.

Varning för "den franska revolutionens förbannelse!"

Ett av skälen till att jag tyckte det var viktigt att skriva Testiklarnas herravälde var just det enkla faktum att alla som var för preventivmedel inte

var det för att de ville befrämja kvinnans eller sexualitetens frigörelse, liksom att inte heller alla som var mot sådana medel motsatte sig nämnda frigörelser. Debatten var mer nyanserad än vi lärt oss. Det är viktigt att vi aktar oss för det som historikern, docent Klas Åmark kallar för "franska revolutionens förbannelse", nämligen den enkelspårigheten att vi bara tittar på vilka som är för eller mot men glömmer bort att undersöka vilka motiv som ligger under ett ställningstagande. Det är där vi kan hitta de ideologiska skillnaderna. Mitt syfte har varit, just att lyfta upp denna grund till ytan i frågan om sexualmoral och sexualpolitik. Jag hoppas kunna göra ännu en insats på det området – och en väldokumenterad sådan – i min doktorsavhandling.

Hjärdís Levin